

MØTEINNKALLING

Kontrollutvalget i Hof

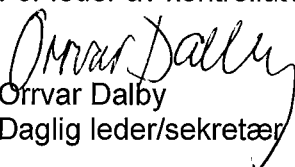
Dato: 24.11.2015 kl. 18:30
Sted: Kommunehuset Hof
Arkivsak: 15/00007
Arkivkode:

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
<u>29/15</u>	15/00044-17	Godkjenning av protokoll fra møte 26.10.2015	2
<u>30/15</u>	15/00126-1	Orientering om revisjonens mandat, oppgaver og arbeidsmåter	3
<u>31/15</u>	15/00126-2	Revisjonsplan 2015.	4
<u>32/15</u>	15/00126-4	Engasjementsbrev fra Vestfold kommunerevisjon	5
<u>33/15</u>	15/00126-3	Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Hof kommune	6
<u>34/15</u>	15/00127-1	Innspill til overordnet analyse for 2016-2019	7
<u>35/15</u>	15/00122-1	Forslag til møteplan for kontrollutvalget for 2016	8
<u>36/15</u>	15/00122-2	Referater	9
<u>37/15</u>	15/00122-3	Eventuelt	10

Eventuelt forfall meldes snarest til sekretæren på mobil 41554561.

Revetal 16.11.2015

For leder av kontrollutvalget i Hof , Olav Bjørnli

Orrvar Dalby
Daglig leder/sekretær

Saker til behandling

29/15 Godkjenning av protokoll fra møte 26.10.2015

Arkivsak-dok. 15/00044-17
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	29/15

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 26.10.2015

Vedlegg:

Protokoll fra møte 26.10.2015

Vedlegg til sak

15-00007-5 Protokoll
Kontrollutvalget i Hof

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i Hof

Dato: 26.10.2015 kl. 18:30
Sted: Kommunehuset, Hof
Arkivsak: 15/00007

Tilstede: Olav Bjørnli, leder
Jan Tymczuk, nestleder
Mildrid Sjue, medlem

Andre: Linn Therese Bekken, daglig leder Vestfold kommunerevisjon
Orrvar Dalby, daglig leder VIKS

Møteleder: Olav Bjørnli

Protokollfører: Orrvar Dalby, VIKS

Det var ingen merknader til innkalling og dagsorden og møtet ble satt kl.18.30.

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
<u>21/15</u>	15/00007-1	Godkjenning av protokoll 25.08.15	2
<u>22/15</u>	15/00044-1	Presentasjon - kontrollutvalg, revisjon og sekretariat	2
<u>23/15</u>	15/00044-2	Praktisk informasjon - møter, utsendelse, skjema	3
<u>24/15</u>	15/00044-3	Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver	3
<u>25/15</u>	15/00044-4	Budsjett 2016 for tilsyn og kontroll i Hof kommune	4
<u>26/15</u>	15/00044-5	Referatsaker	5

<u>27/15</u>	15/00044-7	Valg av representant og vara til styret i VIKS 01.01.2016 - 31.12.2019	5
<u>28/15</u>	15/00044-6	Eventuelt	6

Saker til behandling

21/15 Godkjenning av protokoll 25.08.15

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	21/15

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 25.08.15 godkjennes.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 25.08.15 godkjennes.

22/15 Presentasjon - kontrollutvalg, revisjon og sekretariat

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	22/15

Forslag til vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Informasjonen tas til orientering.

23/15 Praktisk informasjon - møter, utsendelse, skjema

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	23/15

Forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Møtebehandling

Kontrollutvalget drøftet behovet for antall møter og møtetidspunkt. Sekretæren viste til reglement for politiske utvalg i Hof, samt praksis ved utsendelse av saksdokumenter.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget vil behandle møteplanen for 2016 i sitt neste møte. Den samordnes med kommunens møteplan og baseres på 4-5 møter i året. Møtene starter kl.18.30.

24/15 Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	24/15

Forslag til vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

Møtebehandling

Sekretæren gikk gjennom den utsendte presentasjonen om kontrollutvalgets funksjon og oppgaver og svarte på spørsmål.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Informasjonen tas til orientering.

25/15 Budsjett 2016 for tilsyn og kontroll i Hof kommune

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	25/15

Forslag til innstilling:

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å bevilge kr 675 000 i budsjett 2016 til tilsyn og kontroll i Hof kommune.

Revisjonstjenester totalt kr 507.000 med fordeling:

- Regnskapsrevisjon, enhetskontroll kr 200.000
- Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, overordnet analyse kr 200.000
- Attestasjoner/revisjons bekreftelser kr 57.000
- Ledelse av bedriften, styrebehandling, Deltakelse og forberedelse til møter i kontrollutvalg, kommunestyret m.m. kr 50.000

Sekretariatstjenester fra VIKS kr 108.000

Til kontrollutvalgets disposisjon inkl. møtegodtgj. kr 60.000

Saken oversendes formannskapet og kommunestyret til videre behandling.

Møtebehandling

Revisor og sekretær redegjorde for budsjettforslagene og svarte på spørsmål.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å bevilge kr 675 000 i budsjett 2016 til tilsyn og kontroll i Hof kommune.

Revisjonstjenester totalt kr 507.000 med fordeling:

- Regnskapsrevisjon, enhetskontroll kr 200.000
- Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, overordnet analyse kr 200.000
- Attestasjoner/revisjons bekreftelser kr 57.000
- Ledelse av bedriften, styrebehandling, Deltakelse og forberedelse til møter i kontrollutvalg, kommunestyret m.m. kr 50.000

Sekretariatstjenester fra VIKS kr 108.000
Til kontrollutvalgets disposisjon inkl. møtegodtgj. kr 60.000

Saken oversendes formannskapet og kommunestyret til videre behandling.

26/15 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	26/15

Forslag til vedtak:

Referatsaken tas til orientering

Møtebehandling

Protokoll fra styremøte i VIKS 3.september 2015 ble referert.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Referatsaken tas til orientering.

27/15 Valg av representant og vara til styret i VIKS 01.01.2016 - 31.12.2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	27/15

Forslag til vedtak/innstilling:

Som representant til styret i VIKS for perioden 01.01.2016 – 31.12.2019 velges:
Som vara til styret i VIKS for perioden 01.01.2016 – 31.12.2019 velges:

Møtebehandling

Jan Tymczuk foreslo Olav Bjørnli som representant.
Mildrid Sjøe foreslo Jan Tymczuk som vararepresentant.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Som representant til styret i VIKS for perioden 01.01.2016 – 31.12.2019 velges:Olav Bjørnli.

Som vara til styret i VIKS for perioden 01.01.2016 – 31.12.2019 velges:Jan Tymczuk.

28/15 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	26.10.2015	28/15

Forslag til vedtak/innstilling:

Legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Ingen saker.

Votering

Vedtak

Møtet slutt kl.20.00.

Neste møte 24.11.2015

Re 29.10.2015

For leder av kontrollutvalget i Hof Olav Bjørnli

Orrvar Dalby
Daglig leder/sekretær

30/15 Orientering om revisjonens mandat, oppgaver og arbeidsmåter

Arkivsak-dok. 15/00126-1
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	30/15

Forslag til vedtak:

Revisors redegjørelse tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Som et ledd i opplæringen av det nye kontrollutvalget, vil revisor redegjøre nærmere for revisjonens mandat, oppgaver og arbeidsmåter.

31/15 Revisjonsplan 2015.

Arkivsak-dok. 15/00126-2
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	31/15

Forslag til vedtak:

Revisjonsplan 2015 for Hof kommune tas til orientering.

Vedlegg:

Revisjonsplan 2015.

Saksframstilling:

Vestfold kommunerevisjon har 15.oktober 2015 oversendt revisjonsplan 2015 for Hof kommune.

Revisors plan for regnskapsrevisjon legges fram for kontrollutvalget til orientering hvert år. Dette arbeidsdokumentet er grunnlaget for revisors gjennomføring av regnskapsrevisjonen i kommunen og formålet er å informere kontrollutvalget om de revisjonsaktiviteter som er planlagt for 2015.

Revisjonsplanen er et sentralt dokument for det påse-ansvar kontrollutvalget har overfor revisjonen.

Vedlegg til sak

Revisjonsplan
Hof.pdf

Hof kommune

Revisjonsplan 2015

---

1. Innledning

Formålet med dokumentet er å informere kontrollutvalget om de oppgaver som vi har planlagt for Hof kommune for 2015. For regnskapsrevisjonens del omfatter dette i hovedsak det arbeidet vi utfører i perioden 1.5.2015 – 30.4.2016. For øvrig følger det av de alminnelige forutsetninger for revisjon, at planen må oppdateres og eventuelt endres etter hvert som revisjonen utføres.

Planen er en del av vår ordinære kommunikasjon med kontrollutvalget og gjelder regnskapsåret 2015.

2. Hjemmelsgrunnlag

Bestemmelsene om revisjon er gitt i kommuneloven § 78 og i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. Revisjonen omfatter **regnskapsrevisjon** og **forvaltningsrevisjon**.

De mer detaljerte krav til revisjonens utførelse fremgår av egne standarder.

3. Regnskapsrevisjon m.v.

Regnskapsrevisjonen er et såkalt løpende oppdrag hvor vi som revisor har ansvar for at kommunens regnskaper blir tilfredsstillende revidert.

3.1 Nærmere om regnskapsrevisjon

Vår revisjon av årsregnskapet skal bidra til økt tillit til den økonomiske informasjon som gis fra administrasjonen til kommunestyret og øvrige brukere av årsregnskapet. Revisjonen skal også medvirke til å forebygge og avdekke misligheter og feil.

I revisjonsberetningen til årsregnskapet skal vi uttale oss om hvorvidt regnskapet er avlagt i samsvar med lover og forskrifter og om det gir et uttrykk for den økonomiske virksomheten i regnskapsåret og stillingen ved årsskiftet som er i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk.

Videre skal revisor:

- Se etter at beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå
- Se etter at det er redegjort for vesentlige budsjettavvik i årsberetningen
- Vurdere om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lover og forskrifter
- Se etter at den revisjonspliktige har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll

Revisor skal vurdere om den *økonomiske internkontrollen* er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll. I tillegg kan selve regnskapsrevisjonen (bekreftelsen) også bygge på den økonomiske internkontrollen dersom revisor finner dette hensiktsmessig.

Kontroll av vedtak av betydning for regnskapet er en del av regnskapsrevisjonen, herunder kontroll av at regulert *budsjett* er i samsvar med gyldige vedtak og riktig presentert i årsregnskapet, og at vesentlige avvik er redegjort for i årsberetningen. Dette innebærer at vi også må:

1. Vurdere om de ressurser som i henhold til regnskapet er brukt på ulike sektorer/formål, stemmer med det som fremgår av talldelen av virksomhetens budsjett, og
2. Påse at det foreligger gyldige bevilgninger for bruken av midlene i regnskapet, og at mer- eller mindreforbruk som ikke er uvesentlig, er forklart/redegjort for.

I praksis innebærer dette at vi med henblikk på kommunens økonomiske internkontroll og budsjettets betydning for økonomistyring og regnskap, følger opp tertialrapporter og påser at administrasjonen har etablert et tilfredsstillende system for oppfølging av politiske og administrative vedtak av økonomisk karakter.

3.2 Veiledning

Det er viktig at våre kunnskaper om kommunen og kommunesektoren, også kan komme til nytte gjennom råd og veiledning. Dette kan på anmodning gis i form av redegjørelser og anbefalinger eller som svar på enklere henvendelser om temaer innen økonomiområdet, forståelse av regelverk eller lignende. Den tiden vi bruker på slike oppgaver, viser seg ofte å være nyttig for begge parter.

3.3 Attestasjoner

For offentlige myndigheter avgir vi en rekke bekreftelser/uttalelser. Dette kan blant annet være bekreftelser knyttet til bruken av statlige øremerkede tilskudd. Som eksempler nevnes:

- Kompensasjonskrav etter lov om kompensasjon for merverdiavgift
- Uttalelse til spillemiddelregnskaper
- Uttalelse knyttet til kommunens rapportering på antall personer med psykisk utviklingshemming
- Uttalelse om ressurskrevende tjenester
- Uttalelse til refusjonskrav lønnstilskudd NAV
- Uttalelse om tilskudd til tvungen omsorg
- Uttalelse om tilskudd til fengselsbibliotek
- Uttalelse om tilskudd til fengselshelsetjeneste
- Kontrolloppstilling lønn

3.4 Misligheter

Dersom det konstateres misligheter plikter revisor straks å sende foreløpig innberetning om saken til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende endelig innberetning til kontrollutvalget. Det hører også til våre oppgaver å vurdere risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter, og i den forbindelse rette forespørsler om slike forhold til kommunens ledelse.

3.5 Nærmere om revisjonsarbeidet

Vi benytter det elektroniske revisjonsverktøyet "Descartes". Den generelle revisjonsmetodikken bak Descartes er utviklet av Den norske Revisorforening. I vår tilpasning av revisjonen til kommunale forhold supplerer vi med Norges Kommunerevisorforbunds metodikk.

Regnskapsrevisjonen kan inndeles i tre faser:

- a) planleggingsfasen,
  - b) gjennomføringsfasen, og
  - c) avslutningsfasen.
- a) I planleggingsfasen vurderes de største regnskapspostene ut fra risiko- og vesentlighetsforhold basert på vår kunnskap om og erfaring med oppdraget. Her tar vi stilling til hvordan vi skal utføre revisjonen for å kunne bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I planen inngår også hvordan den økonomiske internkontrollen skal gjennomgås og eventuelt testes. I tillegg til den rent økonomiske virkningen av eventuelle feil, søker vi også å ta hensyn til allmennhetens behov for informasjon knyttet til kommunens årsplan og årsbudsjett.
  - b) I gjennomføringsfasen kartlegges og vurderes normalt internkontrollen først. Revisjon som direkte gjelder bekreftelse av regnskapsposter, gjøres gjerne etterpå og normalt mot slutten av året i forbindelse med regnskapsavslutningen.
  - c) I avslutningsfasen konkluderes det på resultat av utført arbeid, herunder hvorvidt det er utført tilstrekkelig revisjon.

Utviklingen av revisjonsstandarder har de senere år gått i retning av mer omfattende og konkrete krav til revisjonen, som i tillegg til å bygge på en reell risikovurdering, også omfatter kommunikasjon med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll. Grunnlaget for våre uttalelser vil være det revisjonsbevis som er innhentet, herunder uttalelser og bekreftelser fra ledelsen. Standardene for regnskapsrevisjon m.v. er basert på et internasjonalt standardverk for revisjon og beslektede tjenester. I tråd med standardene vil revisjonen bli tilpasset de rammer og krav som gjelder for kommunal virksomhet og regnskapsavleggelse.

Revisjonen av kommunens årsregnskap vil som nevnt være rettet mot forhold som er vesentlige for brukerne av regnskapet. Med brukere tenker vi først og fremst på kommunens politikere, administrasjon og innbyggerne. Hertil kommer også eksterne regnskapsbrukere som statlige myndigheter med flere.

3.6 Prioriterte områder

Vi gjennomfører årlig nødvendige kontroller for å kunne konkludere på om regnskapet inneholder vesentlige feil. I tillegg har vi notert oss følgende forhold som vi vil prioritere for 2015:

- kartlegging og testing av økonomiske og administrative rutiner for utvalgte enheter/virksomheter i samsvar med rulleringsplan
- rutiner knyttet til kontroll/avstemming av de terminvise momskompensasjonsoppgavene – fokus på foreldelsesfrist
- tertialrapporteringer og budsjettjusteringer
- finansrapportering i samsvar med forskrift og vedtatt finansreglement
- årsoppgjørdisponeringer
- områder som på grunn av spesifikke plikter eller sensitivitet krever særskilt oppfølging

3.7 Rapportering

3.7.1 Nummererte brev

Revisjonsbestemmelsene (forskriften § 4) krever at vi skriftlig påpeker *"følgende forhold overfor kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet:*

1. *mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,*
2. *feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen,*
3. *misligheter,*
4. *feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet,*
5. *om det ikke er redegjort for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå,*
6. *begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift, og*
7. *begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.*

Brev med påpekninger som nevnt i denne paragraf skal nummereres fortløpende".

Dersom det konstateres forhold som omfattes av revisjonsforskriften § 4 rapporteres dette til kontrollutvalget som bestemt i forskriften. Disse brevene blir nummerert fortløpende.

3.7.2 Øvrig rapportering

Forhold av betydning for styring og kontroll og som vi får kjennskap til, skal kommuniseres til riktig tid. Vi vil legge vekt på at revisjonsarbeidet blir utført med god kontakt til administrasjonen, og med skriftlig

kommunikasjon der vi finner dette nødvendig. Dette kan gjelde forhold som ønskes avklart og/eller anbefalinger om forbedringer i rutiner.

Etter vår ordinære rapporteringsplan vil kontrollutvalget for hvert revisjonsår motta minst to brev der vi redegjør for regnskapsrevisjonen.

3.7.3 Revisors beretning

I samsvar med revisjonsforskriften og gjeldende revisjonsstandarder vil vi avgi revisjonsberetning til årsregnskapet til kommunestyret med kopi til kontrollutvalget.

4. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en særegen form for revisjon av offentlig virksomhet som i kommuneloven § 77 nr. 4 blir definert som *systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger*. Omfanget av og innholdet i forvaltningsrevisjonen er nærmere angitt i revisjonsforskriftens kapittel 3. Forvaltningsrevisjon skal utføres i samsvar med egen kommunal revisjonsstandard (RSK).

Ut i fra dette, vil det være en del oppgaver som faller utenfor det løpende oppdraget (regnskapsrevisjonen), og som må ivaretas gjennom særskilte bestillinger fra kontrollutvalget. Dette gjelder for eksempel en fullstendig gjennomgang av selvkost, offentlige anskaffelser og IT-sikkerhet.

Vi understreker at det er kontrollutvalget som beslutter hva som skal utføres av forvaltningsrevisjon og at vi som kommunens revisor forholder oss til kontrollutvalgets bestillinger som normalt vil være basert på vedtatt plan for forvaltningsrevisjon.

4.1 Prosjekter 2015

Følgende prosjekt er fullført i 2015:

- Rutiner for varsling

4.2 Rapportering

Rådmannen vil bli orientert om det enkelte prosjekt i form av et oppstartsbrev og oppstartsmøte der vi blant annet informerer om selve prosjektet og hvem som vil gjennomføre dette. Kontrollutvalget mottar en rapport for hvert prosjekt.

5. Andre oppgaver

I tillegg til revisjon og de attestasjonsoppgavene som er omtalt ovenfor, utfører vi også andre oppgaver for kommunen som er forenlige med vår oppgave som kommunens revisor. Vi nevner her forskriftsbestemte uttalelser fra uavhengig instans i tilknytning til kommunens finansforvaltning.

6. Revisjonsteam

Revisjonsteamet vil for 2015 bestå av:

Ansvarlig revisor:

Vestfold kommunerevisjon

Regnskapsrevisjon:

Oppdragsansvarlig revisor: Linn Therese Bekken

Teamleder: Steinar Nersveen

Regnskapsrevisor: Marianne Bråthen

Det kan bli aktuelt å gjøre endringer i revisjonsteamet på et senere tidspunkt.

Forvaltningsrevisjon:

Oppdragsansvarlig revisor: Linn Therese Bekken

Forvaltningsrevisorene: Hanne Britt Nordby Sveberg og Elisabeth Nilsen

7. Oppdrag tilknyttet kommunen

I tilknytning til vårt oppdrag som revisor for kommunens hovedregnskap, har vi også følgende oppdrag som det avgis revisjonsberetninger til:

- Hof kirkelig fellestråd og menighetsråd
- Stiftelsen Eidsfoss Industri- Historiske Samlinger
- Fellesutvalget (kommunale midler)

Borre, 15. oktober 2015
Vestfold kommunerevisjon

Linn Therese Bekken
Statsautorisert revisor

32/15 Engasjementsbrev fra Vestfold kommunerevisjon

Arkivsak-dok. 15/00126-4
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	32/15

Forslag til vedtak:

Engasjementsbrev Hof kommune fra Vestfold kommunerevisjon datert 12.november 2015 tas til orientering.

Vedlegg:

Engasjementsbrev datert 12.november 2015.

Saksframstilling:

Ved starten av hver valgperiode utarbeider Vestfold kommunerevisjon et engasjementsbrev til kontrollutvalget i Hof hvor det redegjøres nærmere for revisjonsoppdraget, rollefordeling og hva som kan forventes av revisjonen.

Revisor vil i møtet gjennomgå selve engasjementsbrevet og besvare spørsmål fra kontrollutvalget.

Vedlegg til sak

Engasjementsbrev
Hof kommune.pdf

Til kontrollutvalget i Hof kommune

Engasjementsbrev – Hof kommune

1. Innledning

Vestfold kommunerevisjon er valgt til revisor for Hof kommune. R Revisjonen består av forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet. Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver er behandlet i en egen avtale.

2. Revisjonen – formål og innhold

Kommuneloven har blant annet følgende bestemmelser om revisjonen i § 78:

1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Ledelsenes ansvar

I henhold til kommuneloven er det rådmann som er ansvarlig for at Hof kommunes interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for betryggende kontroll. Det er også rådmannens ansvar å utarbeide og fremme årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om årsregnskap og årsberetning i kommuner og fylkeskommuner og god kommunal regnskapsskikk.

Hof kommunes ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å

kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller m.v. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Hof kommunestyre og kontrollutvalgets ansvar

Hof kommunestyre er Hof kommunes øverste organ, og har det øverste tilsyn med den kommunale og fylkeskommunale forvaltning. Hof kommunestyre velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at Hof kommune og forvaltningen blir forsvarlig revidert. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner basert på en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse.

Forvaltningsrevisjon

I henhold til forskrift om revisjon § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Hof kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med Hof kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- c) regelverket etterleves,
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med Hof kommunestyrets eforutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, og det skal etableres revisjonskriterier for det enkelte prosjekt.

Innenfor forvaltningsrevisjon av kommuner er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon vil være beskrevet ved rapporteringen av den enkelte revisjon, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Linn Therese Bekken.

Regnskapsrevisjon

Når det gjelder regnskapsrevisjon vil grunnlaget for vårt arbeid i mindre grad være omtalt ved avrapportering, slik at vi her bruker noe mer plass på å beskrive vårt arbeid og grunnlaget for dette.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Linn Therese Bekken.

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave som revisor å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene stemmer med regulert beløp.

Vi kontrollerer også om opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Videre er det vår oppgave å vurdere om Hof kommune har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Årsregnskapet skal iht. forskriften være avlagt av rådmann innen 15. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Rådmannens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for Hof kommune eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjons arbeid vil for en stor del være avhengig av kvaliteten på, og effektiviteten av Hof kommunes interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som er relevante for revisjonen av årsregnskapet og som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om Hof kommunes interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av Hof kommunes interne kontroll.

Andre uttalelser og kontrollhandlinger

Vår revisjon vil også omfatte de kontrollhandlinger som er nødvendige for å attestere kontrolloppstilling for lønn og de terminvise krav etter den kommunale ordningen for momskompensasjon. Vi utfører også kontroll av tilskudd som er gitt for å finansiere særskilte oppgaver (særattestasjoner), der det er krav eller ønske om revisors attestasjon. Våre kontroller utføres i tråd med oppdragsgivers anvisninger og aktuell standard for attestasjonsoppdrag.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos Hof kommune og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 78, nr7. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det. I tillegg utarbeides oppstartsbrev i forbindelse med oppstart av den enkelte forvaltningsrevisjon, dette sendes administrasjonen.

Kontrollutvalget skal sørge for at plan for forvaltningsrevisjon blir utarbeidet og innstille til Hof kommunestyre, som vedtar planen. Forvaltningsrevisjoner rapporteres til kontrollutvalget i form av egne rapporter.

Regnskapsrevisjonens innhold avhenger av revisjonsstandarder, intern kontroll og revisors skjønn. Kontrollutvalgets oppgave er å påse at Hof kommune har en tilstrekkelig revisjon. For

å sikre kontrollutvalget informasjon om regnskapsrevisjonen vil det i tillegg til revisjonsberetningen redegjøres for status i arbeidet ved revisjon. Kontrollutvalget vil bli orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret.

Etter en endring i offentleglova § 5 annet ledd, som trådte i kraft 1. januar 2015, kan offentlig innsyn i foreløpige revisjonsrapporter utsettes inntil den endelige rapporten er oversendt kontrollutvalget. Endringen innebærer ikke en innsnevring i selve innsynsretten i revisjonsrapporter; det er kun tidspunktet for når innsyn kan kreves som er endret.

Misligheter

Revisor skal iht forskriftens § 3, gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Konstateres det misligheter ved revisjon, eller på annen måte, skal revisor straks sende foreløpig innberetning til kontrollutvalget.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt skal revisor sende endelig innberetning til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av innberetningen til rådmann.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til rådmann. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til revisjonsforskriften § 4, 2 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

1. Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.
2. Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
3. Misligheter.
4. Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
5. Manglende redegjørelse for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå.
6. Begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift.
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra Hof kommunes ledelse

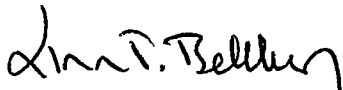
I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

5. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Med hilsen
Vestfold Kommunerevisjon

Linn Therese Bekken
Statsautorisert revisor

33/15 Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Hof kommune

Arkivsak-dok. 15/00126-3
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	33/15

Forslag til vedtak:

Vurderingen av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet datert 12.11.2015 tas til orientering

Vedlegg:

Uavhengighetsvurdering datert 12.11.2015

Saksframstilling:

Kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften stiller krav til vandel, uavhengighet og objektivitet hos revisor. I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Vurderingen av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet for 2015 er gjort på generelt grunnlag. Daglig leder Linn Therese Bekken i Vestfold Kommunerevisjon er oppdragsansvarlig revisor i Hof kommune.

Vedlegg til sak

Vurdering av
oppdragsansvarlig re

Til kontrollutvalget

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Hof kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for Hof kommune ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

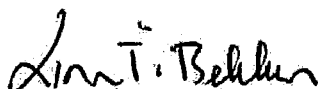
- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Vestfold kommunerevisjon.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Hof kommune deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Hof kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.

	<i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Hof kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Hof kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Hof kommune.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Borre, 12. november 2015
Vestfold kommunerevisjon

Linn Therese Bekken
Oppdragsansvarlig revisor

34/15 Innspill til overordnet analyse for 2016-2019

Arkivsak-dok. 15/00127-1
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	34/15

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets innspill tas med i arbeidet med overordnet analyse for perioden 2016-2019.

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

To av kontrollutvalgets viktigste oppgaver er å sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskap. Som grunnlag for planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, skal det i henhold til kontrollutvalgsforskriften utarbeides en overordnet analyse. Den skal gi svar på hvilke områder det er knyttet størst risiko til og hvilke områder det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke.

Kontrollutvalget fattet i møte 12.mai 2015, sak 10/15, slikt vedtak:

«1. Kontrollutvalget bestiller en overordnet analyse for forvaltningsrevisjon for Hof kommune for perioden 2016 – 2019 fra Vestfold kommunerevisjon. Revisor forutsettes å innhente innspill/synspunkter både fra nåværende utvalg i møtet 25.august 2015, og fra nytt kontrollutvalg etter at det er konstituert.

Kostnaden dekkes av midler til tilsyn og kontroll for 2015.

2. Basert på overordnet analyse, og etter innspill fra kontrollutvalget, utarbeider sekretariatet forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-19 og forslag til plan for selskapskontroll 2016-19.»

Arbeidet med overordnet analyse for perioden 2016-2019 er godt i gang. Det forrige kontrollutvalget ga sine innspill på møtet 28.august 2015. I samsvar med vedtaket i sak 10/15, skal revisor også innhente innspill og synspunkter fra det nye kontrollutvalget etter at det er konstituert.

35/15 Forslag til møteplan for kontrollutvalget for 2016

Arkivsak-dok. 15/00122-1
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	35/15

Forslag til vedtak:

Forslag til møteplan for kontrollutvalget for 2016 vedtas. Kontrollutvalget ber om at møteplanen innarbeides i kommunens møtekalender og at de enkelte møtene kunngjøres på linje med møtene i øvrige politiske utvalg.

Vedlegg:

Forslag til møteplan for Hof kommune for 2016.

Saksframstilling:

Forslag til møteplan for øvrige politiske utvalg i Hof er ikke ferdigbehandlet. Dersom det skulle bli vesentlige endringer, får kontrollutvalget evt. revidere planen på et senere tidspunkt.

I forrige valgperiode hadde kontrollutvalget 4 møter i året. I 2015 er det imidlertid pga. nyvalg lagt inn ytterligere ett møte.

Sekretariatet foreslår i utgangspunktet 4 møter i 2016, men med mulighet for eventuelt å ta et ekstramøte dersom det skulle være behov for det.

Forslag til møtedatoer 2016:

Tirsdag 1.mars
Tirsdag 10.mai
Tirsdag 23.august
Tirsdag 18.oktober

36/15 Referater

Arkivsak-dok. 15/00122-2
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	36/15

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Følgende meldes på til Kontrollutvalgskonferansen 2016:

Vedlegg:

1. Artikkel i Kommunerevisoren
2. Program for Kontrollutvalgskonferansen 2016 - 3. og 4. februar 2016.
3. Eventuelt abonnement på Kommunerevisoren til kontrollutvalgets medlemmer.

Vedlegg til sak

Program for
Kontrollutvalgskonfer

Hjelp - jeg er ny i
Kontrollutvalget - arti

HJELP

- jeg er ny i kontrollutvalget!

Denne artikkelen er ment som «førstehjelp» for nyvalgte kontrollutvalgsmedlemmer. Den har som formål å redegjøre for utvalgets plass i det kommunale systemet og gi en oversikt over utvalgets oppgaver, ansvar og arbeidsmåter.

I løpet av disse høstmånedene vil et betydelig antall folkevalgte møte i kommunenes kontrollutvalg for første gang. I mange kommuner har kontrollutvalget spilt en heller tilbaketrasket rolle med lite politisk fokus på dette utvalgets ansvar og oppgaver. Det mange ikke er klar over er at kontrollutvalget står i en særstilling som ett av få politiske utvalg som er lovpålagt gjennom kommuneloven, og dessuten med et eget sett med forskrifter. Dette tilsier at kontrollutvalget er tiltenkt en viktig rolle i kommunene.

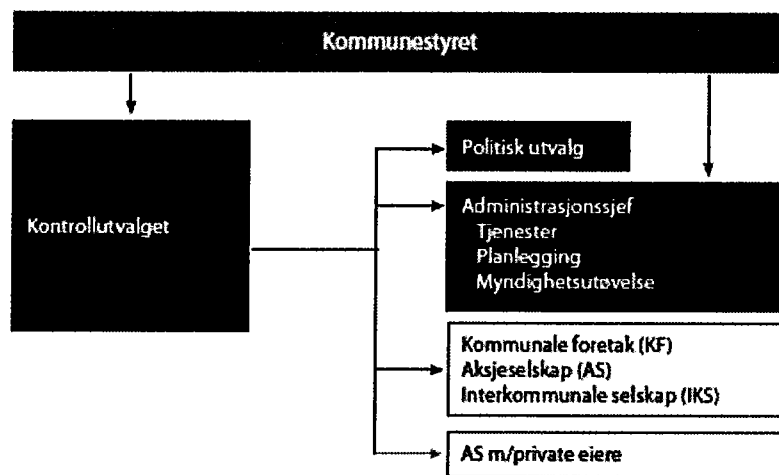
Kort fortalt er kontrollutvalget kommunestyrets redskap for demokratisk tilsyn og kontroll for å sikre at den kommunale virksomheten skjer i tråd med gjeldende lover og regler, kommunens egne planer og vedtak, samtidig som fokus settes på kvalitet og effektivitet i produksjonen av velferd for kommunens innbyggere. Med andre ord ingen liten oppgave!

Kontrollutvalgets rolle i det kommunale styringssystemet
I Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder

«Kontrollutvalgsboken» er kontrollutvalgets rolle illustrert med figur 1.

Figuren viser at det fra kommunestyret i prinsippet går to styringslinjer. Den ene går fra kommunestyret til administrasjonssjefen som har ansvaret for gjennomføringen av kommunens tjenesteproduksjon, planlegging og myndighetsutøvelse. Det ligger til administrasjonssjefen å sørge for at kommunestyrets vedtak blir iverksatt, at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende intern kontroll. Dette kan gjerne omtales som den interne styringslinjen.

Den andre styringslinjen representerer en uavhengig og ekstern kontroll som går gjennom kontrollutvalget. Denne styringslinjen er derfor en tilsyns- og kontrolllinje. Kontrollutvalgets kjerneoppgave er å forestå det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne. Dette tilsynet retter seg primært mot administrasjonssjefen og den kommunale virksomheten, men tilsynet retter seg også mot politiske utvalg under kommunestyret samt ordfører og kommunestyrets politiske

Figur 1: Prinsskisse som viser kontrollutvalgets oppgaver og plass i styringssystemet i kommunene. (KRD, 2011)

sekretariat. Kontrollutvalget skal også føre tilsyn med hvordan kommunen forvalter sine eierinteresser i kommunale foretak, helde kommunale aksjeselskap og interkommunale selskap, og andre selskap der kommunen har eierinteresser. I hovedsak bygger kontrollutvalget sitt tilsyn på de kontrollaktivitetene som blir utført og rapportert av kommunens revisor. Noen av tilsynsoppgavene kan også utføres av kontrollutvalgets eget sekretariat.

Begge de to styringslinjene inngår i kommunestyrets totalansvar for den kommunale virksomheten.

Det er viktig å presisere at det ikke inngår i kontrollutvalgets tilsynsansvar å overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer. Kontrollutvalget er ikke stedet for å drive partipolitikk eller en arena for politiske omkamper. Tilsynsansvaret omfatter heller ikke kommunestyret selv.

Det er strenge valgbarhetsregler for medlemmer til kontrollutvalget. Det eneste organet de kan sitte i utenom kontrollutvalget, er kommunestyret. Kontrollutvalget skal derfor velges i det nye kommunestyrets konstituerende møte etter at formannskapet, ordfører og varaordfører er valgt, men før det er foretatt valg til de øvrige politiske organene. Minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal sitte i kommunestyret. Kontrollutvalget trer i funksjon fra kommunestyrets konstituerende møte.

Følgende forhold bør vektlegges når kommunestyret skal velge medlemmer til kontrollutvalget:

- Kontrollutvalget skal være et objektivt organ.
- Kontrollutvalget skal være et fritt og uavhengig organ.
- Kontrollutvalget må ha kunnskap og innsikt i kommunal virksomhet.
- Kontrollutvalget må ha autoritet.

- Kontrollutvalget skal selv initiere saker.

Hvordan arbeider kontrollutvalget

Kommuneloven gir kontrollutvalget et vidtgående mandat. Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre sine oppgaver. Innsynsretten gjelder også interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27, heleide kommunale og/eller fylkeskommunale selskaper, og heleide døtre som er organisert som aksjeselskap. Kontrollutvalget har også som hovedregel rett til å være til stede i lukkede møter i kommunens folkevalgte organer.

Det understrekes at kontrollutvalget er bundet av alminnelig taushetsplikt etter forvaltningslovens bestemmelser. Men alt skriftlig materiale som blir lagt fram for kontrollutvalget er som hovedregel offentlig, og kontrollutvalgets møter er som hovedregel åpne. Men dersom utvalget skal behandle en sak som er underlagt lovbestemt taushetsplikt eller en sak som gjelder en arbeidstakers tjenstlige forhold, så skal møtet lukkes. Kontrollutvalget har dessuten mulighet til å lukke et møte når hensynet til personvern eller tungtveiende offentlige interesser tilsier det.

Det er et viktig prinsipp at kontrollutvalget utøver sitt tilsyn og sin innsynsrett som kollegium og ikke som enkeltpersoner.

Kontrollutvalget har ikke noen myndighet for egen del til å fatte vedtak som forplikter administrasjonen eller andre instanser. Men gjennom å legge fram sine rapporter om gjennomførte kontroller, kan kontrollutvalget gi tilrådning til kommunestyret om å fatte vedtak som instruerer administrasjonssjefen om å rette opp avdekkede avvik og svakheter. I den

forbindelse pålegger dessuten kommuneloven kontrollutvalget å følge opp at kommunestyrets vedtak blir iverksatt og etterlevd.

Kontrollutvalget skal ha et eget sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon. Sekretariatet er kontrollutvalgets eget operative organ som til enhver tid skal tilfredsstillende utvalgets behov. Sekretariatet har som hovedoppgave å påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Kontrollutvalgets saker bygger i stor grad på det arbeidet som utføres av revisjonen og sekretariatet, og utvalgets hovedaktivitet skjer gjennom de sakene som behandles i utvalgets møter. Dette betyr ikke at kontrollutvalget bare passivt skal motta og sende videre saker som de får til behandling. For at utvalget skal oppfylle lovens intensjon, må kontrollutvalget ha et aktivt forhold til sine kontroll- og tilsynsoppgaver og selv ta initiativ gjennom å stille kritiske spørsmål og reise egne saker.

Kontrollutvalgets oppgaver

Vi har alt beskrevet kontrollutvalget som et redskap for kommunestyret til å få innsyn i og føre tilsyn med hvordan administrasjonssjefen løser sine oppgaver. Tilsynsansvaret omfatter også politiske instanser under kommunestyret.

Kontroll og tilsyn kan defineres som et virkemiddel for at:

- kommunen når sine mål
- regelverket etterleves
- etiske hensyn ivaretas

Kommunens virksomhet kontrolleres ved at det utføres:

- regnskapsrevisjon
- forvaltningsrevisjon
- selskapskontroll

Gjennom å påse at de tre kontrolloppgavene utføres, ivaretar kontrollutvalget sitt kontroll- og tilsynsansvar.

««For at utvalget skal oppfylle lovens intensjon, må kontrollutvalget ha et aktivt forhold til sine kontroll- og tilsynsoppgaver og selv ta initiativ gjennom å stille kritiske spørsmål og reise egne saker.»»

Den praktiske utføringen av tilsyns- og kontrolloppgavene ivaretas hovedsakelig av revisjonen på oppdrag fra kontrollutvalget. Derfor må kontrollutvalget også ha tilsyn med revisjonen og sitt eget sekretariat.

Det er kommunestyret selv som bestemmer hvilken revisjonsordning kommunen skal ha. Kommunestyret har følgende valg:

- ansette egne revisorer
- delta i interkommunalt samarbeid om revisjon
- inngå avtale med annen revisor

Det er også kommunestyret selv som velger revisor. Men det er viktig å merke seg at kommunestyrets vedtak i saker som gjelder valg av revisjonsordning og valg av revisor, skal treffes på grunnlag av

innstilling fra kontrollutvalget. Dette betyr at kontrollutvalget skal spille en aktiv og sentral rolle i saksforberedelsen.

Kontrollformer

Under følger en kort omtale av de ulike kontrollformene og kontrollutvalgets oppgaver i den forbindelse.

1. Regnskapsrevisjon

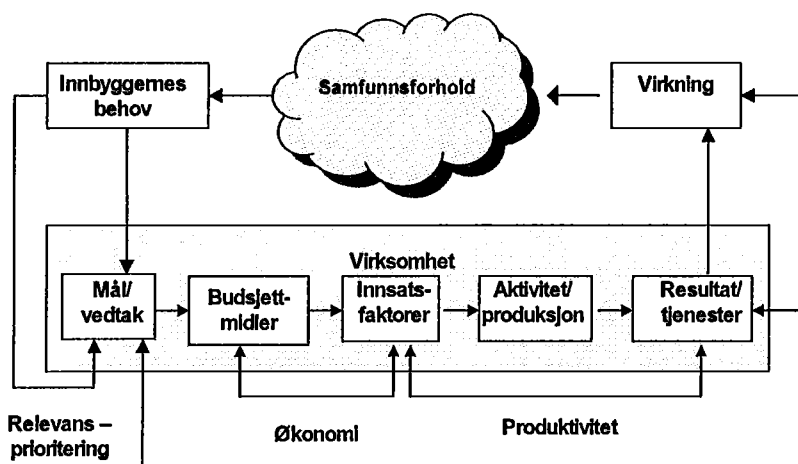
Det er vanlig å definere regnskapsrevisjon som uavhengig bekreftelse av økonomisk informasjon. Kontrollutvalgets hovedoppgave i forbindelse med regnskapsrevisjon er å påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal dessuten avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret.

Kontrollutvalget plikter å holde seg løpende orientert om revisjons-

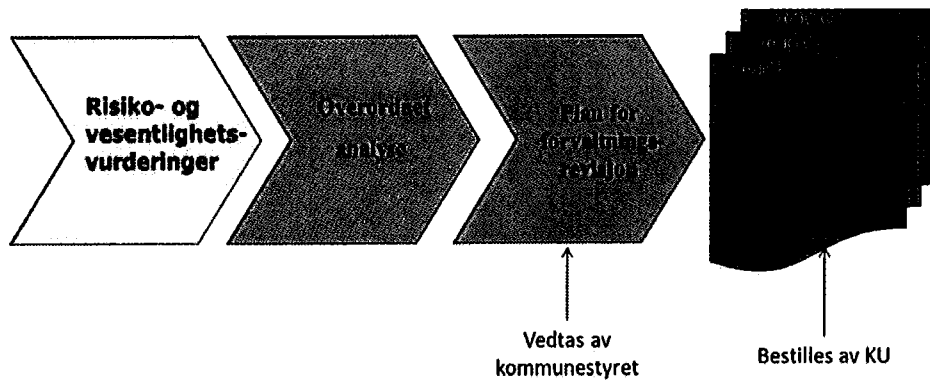
arbeidet og sørge for at dette foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor. Kommunen på sin side har plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger og en forsvarlig organisering av den økonomiske internkontrollen. Revisor skal skriftlig påpeke overfor kontrollutvalget dersom det konstateres mangler ved disse forholdene. Det er kontrollutvalgets plikt å følge opp revisors merknader og rapportere dette til kommunestyret. Dersom det avdekkes misligheter gjennom revisjonen eller på andre måter, skal revisor straks orientere kontrollutvalget.

2. Forvaltningsrevisjon

I kommuneloven er forvaltningsrevisjon definert som systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Litt forenklet kan man si at vurderinger av økonomi og produktivitet gir svar på spørsmålet: *Gjør man tingene riktig?* mens vurderinger av måloppnåelse og virkninger gir svar på spørsmålet: *Gjør man de riktige tingene?* Her inngår også vurderinger av om regelverket etterleves, om styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige, og om beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav.

Figur 2: Modell som viser effektkjeden for den kommunale virksomheten (tilpasset etter Pollitt, 1999)

Figur 3: Identifisering av forvaltningsrevisjonsprosjekter

De sentrale elementene i forvaltningsrevisjon kan illustreres ved hjelp av en modell for effekt-kjeden i den kommunale tjeneste-produksjonen (figur 2).

Utgangspunktet for modellen er at innbyggerne har velferds-behov som vi i vår samfunnsordning har valgt å la kommunene dekke gjennom sin tjenesteyting. Hvilke tjenester kommunen skal yte overfor sine innbyggere, følger dels av lover og regler og dels av kommunestyrets egne vedtak. Kommunestyret bevilger midler til å produsere de kommunale tjenestene. Disse tjenestene antas å ha direkte virkninger for innbyggerne i form av økt velferd. Innenfor modellens rammeverk kan kontrollutvalget utføre ulike undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger i forbindelse med den kommunale tjenesteproduksjonen. Økonomi fokuserer på at produksjonsfaktorene skaffes til veie på en mest mulig økonomisk måte. Produktivitet fokuserer på resultatet av produksjonen sett i forhold til forbruk av innsatsfaktorer, det vil si at tjenesteproduksjonen blir størst mulig med de tilgjengelige midlene. Vurdering av måloppnåelse og virkninger skjer ved at resultatet av produksjonen holdes opp mot kommunens vedtatte målsettinger.

Det er kontrollutvalgets oppgave å påse at det årlig utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og rapportere om

dette til kommunestyret. For å sikre at man bruker knappe kontrollressurser på de forvaltningsrevisjonene som gir størst nytte, skal utvalget utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon med utgangspunkt i en overordnet analyse av kommunens virksomhet. Den overordnede analysen skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Med risiko menes risiko for at ting går galt, for eksempel at mål ikke nås eller at lovverket brytes. Uttrykket vesentlighet henspeiler på hvor viktig eller betydningsfullt et forhold er. Sammenhengen er illustrert i figuren 3 over.

Hensikten med den overordnede analysen er å avdekke indikasjoner på avvik eller svakheter i forvaltningen, og på den måten danne grunnlag for å beslutte å gjennomføre forvaltningsrevisjon på ulike sektorer og virksomheter. Planen skal vedtas av kommunestyret.

3. Selskapskontroll

Den tredje kontrolloppgaven er selskapskontroll. Dette er blitt en aktuell oppgave som følge av at kommunene i økende grad har tatt i bruk fristilte organisasjonsmodeller for deler av sin virksomhet. Selskapskontrollen omfatter to ulike kontrollformer – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Eierskapskontrollen – som er obligatorisk – har som hovedfokus å få svar på spørsmålet om kommunen fører kontroll med sine

eierinteresser. Dette innebærer å kontrollere om kommunen har etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser, og om disse rutineene er gode nok, og om de blir de fulgt. I dette ligger også å vurdere om kommunens eierinteresser utoves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse. Et sentralt element blir å vurdere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon dersom kommunestyret ønsker det. Da går man inn og ser på det som foregår inne i selskapet, og ikke bare på kommunens forvaltning av sine eierinteresser i selskapet.

Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas av kommunestyret. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Rapporter om gjennomførte selskapskontroller legges fram for kommunestyret.

Etikk på dagsorden

I 2009 fikk kommunelovens formålsparagraf et tillegg om at loven skal legge til rette for en til-

«Kontrollutvalget bør ta mål av seg å bli en god «vaktbikkje» som er godt synlig og ofte lar seg høre, uten dermed å bli en «gneldrebikkje».

litskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard. Høy etisk standard blir dermed et overordnet prinsipp for all kommunal virksomhet. Innbyggernes tillit til kommunens folkevalgte og de ansatte er en forutsetning for lokaldemokratiet. Offentlighet, innsyn og åpenhet utgjør viktige bærebjelker i et velfungerende demokrati.

Når pressen har oppslag om korrupsjon, juks, kameraderi og inhabilitet i kommunens beslutningsprosesser, eller når folk opplever at noen skaffer seg goder og fordeler på bekostning av fellesskapet, er det ofte lett i ettertid å påpeke hva som gikk galt. Men det må være et mål for kommunene å utvikle en praksis som hindrer feiltrinn og sikrer korrekt handlemåte i situasjoner der de etiske grensene kan være uklare, eller der det mangler bevissthet om at en handling kan føre til mistillit. Her kan kontrollutvalget spille en viktig rolle, både ved å være kommunestyrets «vaktbikkje», men også gjennom å sørge for å sette etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid på dagsorden i forebyggende

hensikt og på den måten bidra til å sikre gode, etiske holdninger og handlinger både blant kommunens folkevalgte og de ansatte.

Hvordan fange opp de viktige sakene

Risiko- og vesentlighetsanalyser som ledd i en overordnet analyse, kan gi indikasjoner på avvik i kommunens virksomhet, men det er også viktig at kontrollutvalget har åpne ører for mer uformelle, men etterrettelige signaler. Disse kan komme gjennom oppslag i media, kontakter i det politiske miljøet, henvendelser fra publikum eller varsling fra kommunens egne ansatte. Det er viktig at kontrollutvalget ikke bare passivt baserer sin virksomhet på den informasjon som framkommer i saker som er til behandling. Kontrollutvalgets medlemmer bør hver og en ha øyne og ører åpne, aktivt stille kritiske spørsmål og legge til grunn en sunn skepsis. Kontrollutvalget bør ta mål av seg å bli en god «vaktbikkje» som er godt synlig og ofte lar seg høre, uten dermed å bli en «gneldrebikkje».

Kontrollutvalget i et nøtteskall:

- Kontrollutvalget er kommunestyrets tilsyns- og kontrollorgan.
- Kontrollutvalget bidrar til en best mulig kommune som når sine mål, samtidig som regelverket etterleves og etiske hensyn ivaretas.
- Kontrollutvalget sørger for å være godt synlig i det politiske landskap.
- Kontrollutvalget er uavhengig og objektivt.
- Kontrollutvalget har et våkent og kritisk blikk.
- Kontrollutvalget er aktivt og tar egne initiativ.
- Kontrollutvalget gjennomfører de undersøkelser de måtte ønske.
- Kontrollutvalget har en vidtgående innsynsrett i kommunens saker.
- Kontrollutvalget har taushetsplikt.
- Kontrollutvalget har fokus på etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid.

Litteratur

Bråthen, B., Frydenberg, B. og Rogndokken O. K. (2011): *Tilsyn og revisjon i kommunal sektor*. Oslo: Norges Kommunerevisorforbund
Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15. juni 2004
Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. av 15. juni 2004
Kommunal- og regionaldepartementet (2011): *Kontrollutvalgsboken*. Rundskriv H-2254 B.
Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992
Pollitt, C., Girre, X., Lonsdale J., Mul, R., Summa, H., Waerness, M (1999) *Performance or compliance?* Oxford University Press

Kurs - Fagkonferanse og seminar - NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2016

Oversikt over kurs og konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF). Kurs og konferanser innenfor temaene revisjon, regnskap, jus og organisasjon og ledelse.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2016

Skann QR-koden og få twitter.com/nkrf direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Program | #ku16nkrf

» Hovedprogrammet

» Dag 1 - onsdag 3. februar

» Dag 2 - torsdag 4. februar

» Minikurs - parallelt med hovedprogrammet dag 2

» A. Intro - kontrollutvalg

» B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap

Hovedprogram

Onsdag 3. februar 2016:

09.00 - 10.00: Registrering og kaffe + noe å bite i | Utstilling

10.00: Velkommen

► Daglig leder **Ole Kristian Rogndokken**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10: Åpning

► Kommunal- og moderniseringsminister **Jan Tore Sanner** (H)

10.30 - 11.30: Kontrollutvalget – viktig for tilliten til kommunal forvaltning

► En innleder annonseres senere

► Styreleder **Per Olav Nilsen**, NKRF

11.30: Lunsj | Utstilling

12.45: Flyktningsituasjonen - hvordan lykkes med integrering?

► Ordfører **Øivind Sand** (Ap), Rælingen kommune

► En representant fra Flyktning- og inkluderingsstjenesten i kommunen annonseres senere

13.30: Pause | Utstilling

13.50: Kommunelovutvalget – nesten ferdig

► Utvalgsmedlem **Trygve G. Nordby**

14.40: Pause | Utstilling

15.00: Kontrollutvalgets arbeidsmåte - praktisk erfaring

► Nestleder **Rune Olsø** (Ap), kontrollkomiteen, Trondheim kommune

15.50: Pause | Utstilling

16:10 - 17.00: Annonseres senere

19.30: Middag

Torsdag 4. februar 2016:

09:00: *Det alltid vil være risiko for korrupsjon i et tillitsbasert system*

► Korrupsjonsforsker **Tina Søreide**, førsteamanuensis, Norges Handelshøyskole (NHH)

10.00: *Pause - utsjekking | Utstilling*

10.30: *Habilitetsbestemmelsene - sjelden rett fram*

► Advokat **Jostein Selle**, KS Advokatene

11.30: *Lunsj | Utstilling*

12.45: *Samspeilet mellom revisor og kontrollutvalget – hvordan oppnå de gode forvaltningsrevisjonene*

► Seksjonsleder forvaltningsrevisjon **Anders Svarholt**, Østfold kommunerevisjon IKS og medlem av NKRFs forvaltningsrevisjonskomite

13.30: *Pause | Utstilling*

13.50: *Åpenhet vs. taushet i kommunal forvaltning*

► Leder **Siri Gedde-Dahl**, Presseforbundets offentlighetsutvalg og journalist i Kapital

14.45: *Kåseri*

► Kommentator **Eva Nordlund**, Nationen

15.20: *Avslutning*

► Styreleder **Per Olav Nilsen**, NKRF

Minikurs | parallelt med hovedprogrammet

Torsdag 4. februar 2016:

09.00 - 11.30: **A. Intro - kontrollutvalg | begrenset antall plasser**

(Målgruppe: Nye kontrollutvalgsmedlemmer)

► Seniorrådgiver **Bodhild Laastad**, Norges Kommunerevisorbund (NKRF)

Innhold:

- Rammeverk for tilsyn og kontroll i kommunal sektor
- Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver

» Kommunerevisoren nr. 6/2015: Hjelp - jeg er ny i kontrollutvalget!

Torsdag 4. februar 2016:

12.45 - 14.35: **B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap | begrenset antall plasser**

(Målgruppe: Kontrollutvalgsmedlemmer)

► Daglig leder **Åge Sandsengen**, Kommunerevisjon IKS

Innhold:

- Det kommunal økonomisystemet
- Regnskapetsoppbygging
- Grunnleggende prinsipper og de unike økonomiske sammenhengene – spesielt i balansen
- Anordningsprinsippet
- Resultatbegrepet

(Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 11. november)

#ku16nkrf

NKRF.no @NKRF

1h

Det er åpnet for påmelding til Kontrollutvalgskonferansen'16 nkrf.no/kurs/cms/Fagko... Statsråd @JanToreSanner kommer, kommer du på #ku16nkrf?

NKRF.no @NKRF

9 Nov

For enkelt å skjule #korrupsjon, skriver Tina Søreide og Erling Johan Hjeltnes: nkrf.no/utring/112644 | Hør mer fra Søreide nå

Nøkkelopplysninger

Fra/til 3. februar 2016, 10:00 - 4. februar 2016, 15:20

Påmeldingsfrist 17. desember

Kr 6 500* inkl. helpensjon (ikke-medl.: kr 6 900) og kr 5 300* inkl. dagpakke (lunsj mm) (ikke-medl.: kr 5 700)

Pris Kr 1 300 for overnatting m/frokost fra 2. til 3. februar 2016

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Sted Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Ved behov vil også Comfort Hotel RunWay, som ligger rett ved siden av Clarion (og The Qube), bli benyttet til overnatting.

Etterutdanning 13 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Foredragsholder Se programmet

Påmeldingsskjema

Fornavn * |

Etternavn * |

Selskap/enhet * |

Fakturaadresse *

Postnummer *

Poststed *

Ressursnr. e.l.
(som ref. på faktura)

Telefon

Ønsket pensjon *

Er medlem i NKRF

E-post *

E-post, kopimottaker

Valg dag 2 før lunsj *

Valg dag 2 etter lunsj *

Fødselsår

Tilleggsopplysninger

Send forespørsel

37/15 Eventuelt

Arkivsak-dok. 15/00122-3
Arkivkode.
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Hof	24.11.2015	37/15

Forslag til vedtak:

Framlegges uten forslag til vedtak.